

Lapin kyläkirje 1/2013

Maakunnallinen kyläyhdistys
LAPPILAISET KYLÄT RY

Vuoden Lappilainen kylä 2012

Kantomaanpää Ylitorniolta

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Ajelin etelän vieraani kanssa nelostietä pohjoista kohti. Päivä oli komea: pakkaneen paukkui, aurinko näkyi jo ja tykkylumen peittämät lumikidekimalteiset puut olivat täydellisiä tai deteoksia. Liikenne oli hiljainen ja kylien tai yksinäistalojen ohi ajaessamme elämästä kertoi vain piipusta kohoava savu, aina ei sekään.

Ajelin ajatuksissani kun vieraani rikkoi hiljaisuuden:

– Miten ihmeessä ihmiset voivat asua täällä? Ja miten he tulevat toimeen? Eihän täällä ole mitään!

Nuo kysymykset on tehty tuhansia kertoja ennen ja mitä oudompi kulkija, sitä enemmän hän ihmettelee.

Hän tulee maailmasta, jossa kellokortti sanelee työajan, lyhyeen työmatkaan kuluu ruuhkissa tunti, lapset on vietävä kouluun ja sitten harrastuksiin, pihalle ei mahdu kuin autoja, talo on kuin ahdas mehiläispesä, jossa asuu kymmeniä perheitä joiden elämästä ei tiedä mitään, kukaan ei käy kylässä ellei erityisesti asiaa sovita, perheen yhteinen aika osuu viikonlopun kauppareissuun, jos siihenkään.

Nyt hän katsoo yksinäistaloa, jonka pihassa on auto ja moottorikelkka ja pudistaa päätään.

– Eihän täällä ole mitään tekemistä.

En edes yritä selittää. Mitä auttaa, jos kerron, että täällä asuvat eivät suin surminkaan halua vaihtaa hänen kanssaan osia.

Mitä voi tietää tämä elämänsä orjuuttanut vapaudesta, jonka Lapin ihminen tuntee pelkäänsä oven avaamalla, kiskaisemalla hiljaisuuden keskellä puhdasta ilmaa keuhkoihinsa. Ymmärtäisikö jos kertoisi, miten kylästellään numeroa tekemättä, miten lapset leikkivät keskenään pihalla, miten naapurin vanhusta autetaan ja pidetään silmällä. Ymmärtäisikö vapaaehtoisen yhteisen tekemisen päälle, joka täällä on niin luonnollista, ettei sitä edes huomaa.

Vierustoverini vilkaisee kelloa. On kiire kokoukseen ja illalla pitäisi ehtiä Helsingin koneeseen. Koko seuraava päivä on ahdettu täyteen tärkeitä palavereja.

Mietin, tajuammeko aina itsekään, kuinka etuoikeutettuja olemme. Meillä on aina oikeaa tekemistä, ihmisiä, joihin luottaa, tilaa asua ja olla, uskomattomat harrastusmahdollisuudet. Jos oopperaa ei olekaan kotikylässä, televisio ja radio tuovat sen halukkaille. Ja kun lähdemme maalikyliin, sinne mennään asiasta ja se on aina tapaus.

Tällaisessa maailmassa eläminen on elämisen arvoista. Siksi tätä maailmaa on vaalittava ja parannettavakin aina kun tarve tulee. Meidän on pidettävä yhdessä huoli siitä, että Lapin kylissä säilyy elinvoima ja se yhdessä olemisen aitous, joka antaa turvaa ja sen tunteen, jota sanotaan kotiseuturakkaudeksi.

Meidän kylä. Se on maailman tärkein yhteisö ja sen puolesta Lappilaiset Kylät on perustettu.

Heikki Tuomi-Nikula
Puheenjohtaja
Lappilaiset Kylät ry

**Lappilaiset Kylät ry:n kevätkokous pidetään 20.4.2013 kello 17.
Saarenkylän nuorisoseurantalolla, Napapiirintie 10, Rovaniemi
Sääntömääräisten asioiden lisäksi käsitellään sääntömuutos.**

KYLIEN ELINVOIMAISUUDEN SÄILYTTÄMINEN

Viime vuosina kuntakenttää ovat hämmentäneet kuntarakenne, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne, kuntalaki ja valtionosuusjärjestelmän uudistamishankkeet sekä ennen kaikkea näiden hankkeiden keskeneräisyys. Valtaosa Lapin kunnista otti äskettäin kielteisen kannan kuntien yhdistämisiin. Myös Ranua haluaa säilyä itsenäisenä kuntana. Kunnan näkemyksen mukaan harvaan asutuilla alueilla kuntaliitokset eivät ratkaise alueen elinvoimaa eivätkä turvaa kuntalaisten tarvitsemia lähipalveluita. Lapin kuntien ja kunnissa olevien kylien elinvoima voidaan säilyttää parhaiten paikallisista lähtökodista ja paikallista asiantuntemusta hyödyntäen. Näillä selkosilla kuntalaisten ja kyläläisten juuret ovat syvällä luonnossa, yrittämisessä, ahkeruudessa ja periksiantamattomuudessa. Kylillä arvostetaan ja osataan hyödyntää luontaistaloutta sekä tehdä mittamaton määrä talkootyötä yhteisen hyvän eteen.

Uusi valtuusto ryhtyy uudistamaan ja päivittämään kuntastrategioita. Strategioissa tulevat painottumaan ennen kaikkea elinvoimaisuuden säilyttäminen koko kunnan alueella, kylien vetovoimaisuuden lisääminen sekä elinkeinopolitiikan kehittäminen ja kylien osalta erityisesti maaseutuelinkeinojen edistäminen. Matkailuelinkeino on kehittynyt Ranualla positiivisesti. Eläinpuisto toimii matkailun veturina ja ilahduttavaa on, että myös kyliin on saatu matkailualan yrityksiä. Rakennemuutoksesta huolimatta Ranualla on vielä lähes 20 % työpaikoista maa- ja metsätalouden toimialalla. Maatalouteen uskotaan, sillä kuntaan on rakennettu viime vuosina useita isoja tuotantolaitoksia/robotinavetoita. Suhangon kaivoshanke toisi toteutuessaan kaivattuja työpaikkoja.

Ranualla on kärkihankkeena valokuituyhteyksien saaminen jokaiseen kylään ja talouteen. Kuntakonserniin perustettavan yhtiön tavoitteena on rakentaa ns. avoimen verkon malliin perustuva verkkoliiketoiminta. Kunnan näkemyksen mukaan hankkeella edistetään nimenomaan asumista ja yritystoimintaa kylissä. Uutta teknologiaa hyödyntäen mm. vanhusväestön kotona asumista voidaan jatkaa ja nopeasti kehittyvä sähköinen asiointi mahdollistuu. Toisena merkittävänä hankkeena on pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen tähtäävä kuntakokeiluhanke Monet.

Ranuan kannalta hankkeessa on tavoitteena ja haasteena uuden työllisyydenhoidon palvelukokonaisuuden rakentaminen ja organisointi, rakennetyöttömyyden purku sekä väli työmarkkinoiden prosessin kehittäminen.

Tällä hetkellä Ranualla on nähtävissä vahva halu ja tahto oman kylän ja kyläalueiden kehittämiseen. Kyläneuvosto, kylätoimikunnat, kylissä toimivat yleishyödylliset yhteisöt, kyläläiset ja yritykset ovat ryhtyneet tekemään suunnitelmallista työtä kylien vetovoimaisuuden eteen.

Sirpa Hakala
kunnanjohtaja, Ranua

PONNISTELUJEN TULOS

Kun kaksi vuotta sitten, puhalsimme kyläyhdistyksen eloon, pitkän uinumisen jälkeen, emme millään osanneet kuvitella että meidän toiminta paisuisi näin isoksi, kuin se on tänä päivänä.

Tunnustuksena tästä on tietenkin, Vuoden 2012 LAPPILAINEN KYLÄ, voitto. Kun osallistuimme tähän kilpailuun, emme uskoneet meillä olevan mahdollisuuksia voittoon. Yllätys oli suuri ja meni jonkin aikaa ennen kuin tajusimme sen.

Ensimmäinen hanke, Outokaira tuottamhaan ry:n kautta oli traktori koneineen, lumilinko, pitämään ikäihmisten sekä muidenkin pihat auki talvella, jotta ikäihmiset voisivat asua kotona mahdollisimman pitkään. Kesäisin sillä muokataan peruna ja kasvimaat.

Toinen suuri hanke oli ”Kyläläisiä Kantomaanpäähän”, siihen saimme työntekijän yhdeksi vuodeksi. Hankkeen tavoitteena oli saada Kantomaanpään postialueen väkiluvun kehityskäyrä nousuun ja näin on myöskin käynyt. Toinen tavoite oli saada alahankkeita käyntiin; alueen vireyttäminen, vetovoimaisuuden lisääminen ja kehittäminen, ympäristön parantaminen, muutamia alahankkeita mainitakseni.

Olemme tehneet Kyläesitteen ja kotisivut (www.kantomaanpaa.fi) lisäksi olemme mukana www.outokairankylat.fi sivuilla, samoin Facebookissa ryhmänä, kantomaanpaan kyläyhdistys ry.

Kaikenlaista toimintaa meillä on vuodet ympäriinsä, talvisin kurssitoimintaa noin kymmenessä eri aineessa, kesäisin panostetaan toimintaan ulkona ja mielekkääseen yhdessä oloon.

Hankkeet jatkuvat ja lisääntyvät, tällä hetkellä on meneillään kyläsalin perusteellinen remontti, valtava urakka joka alkaa olla loppusuoralla, talkoilua käytännössä.

Kun remontti saadaan valmiiksi niin toiminta saa uusia muotoja ja kehittyy vielä monimuotoisemmaksi. YHTEISTYÖLLÄ SE TOIMII!

Meillä on paljon yhteistyökumppaneita, jotka auttavat meitä eteenpäin, se on voimavara, joka kehittää kyläämme ja parantaa asukkaiden hyvinvointia.

Kuljemme nyt kohti kevättä, valon tuomalla voimalla jatkamme eteenpäin, saamme uutta voimaa auringosta.

HYVÄÄ KEVÄTTÄ JA KESÄÄ KAIKILLE!
KANTOMAANPÄÄN KYLÄYHDISTYS RY
puheenjohtaja Hilikka Lantto

Metsä

Kaikki puukauppa- ja metsäpalvelut alueellasi

www.metsaforest.fi

Mitä mieltä olet kyläkirjeen sisällöstä?
Mitä haluat lukea kyläkirjeestä?
Kerro meille mielipiteesi vastaamalla kyselyyn nettisivuillamme:

<http://lapinkylatoiminta.lappi.fi>

ROHKEUS JA YHTEISHENKI

Sassalin kylätalon perusta

Sassalin kyläläiset Sodankylässä näyttävät, mihin päästään kun tehdään yhdessä. Reilu vuosi sitten valmistunut kylätalo on osoittanut tarpeellisuutensa ja ennen muuta näyttää mallia, mitä pienikin (60 asukasta) kylä yksituumaisesti voi saada aikaan.

Ajatus omasta talosta syntyi, kun uhka kyläkoulun lakkauttamisesta kasvoi. Arveltiin, että kunta myy koulun vieraalle ja kyläläiset jäävät ilman kokoontumistilaa.

Aihio omasta talosta saatiin koulun ulkovarastosta. Siihen tehtiin hirvimiehille lihankäsittelytilat ja pieni kokoushuone. Vuonna 2005 Sassalin jakokunnan metsästysseura päätti hankkia rakennuksen ja vähän maata sen ympäriltä omistukseensa. Vuonna 2008 kauppa kunnan kanssa oli selvä.

Kyläläiset lähtivät yksissä tuumin suunnittelemaan rakennuksen laajentamista. EU:lta anottiin ja saatiin 100 000 euroa hankerahaa, josta 35 prosenttia piti kyläläisten itse tienata.

Kun päätös rahasta tuli, ei asiassa enää vitkasteltu. Pohjatyöt tehtiin syksyllä 2009, keväällä hommattiin kyläläisiltä lahjoituksina puutavara ja toukokuussa 2010 alkoi varsinainen rakentaminen. Vuodessa talo oli jo niin valmis, että siellä pidettiin kylän äitienpäiväjuhla 2011. Talon lopputarkastus tehtiin joulukuussa.

Nyt kylällä on 139 neliömetrin talo, jossa on keittiö, väentupa ja EU-vaatimusten mukainen lihankäsittelytila. Poronhoidosta paljolti elävälle kylälle laadukas liahuone on välttämätön ja tietysti myös hirvimiehet osaavat sitä arvostaa.

Talosta on tullut kyläläisten yhteinen olohuone: kursseja, perhejuhlia, kokouksia ja ties mitä tilaisuuksia on harva se päivä, iloitsee Sassalin kyläseuran sihteeri Riitta Juntunen.

- Työ on ollut haastava ja hankeshen ryhtyminen vaatinu valtavasti rohkeutta ja uskoa yhteishen tekemishen. Kaverhein on pitänyt totisesti luottaa. Tässä on tottavie talkoilu ja koko kylän kynnelle kykenevä väki on ollut siinä täysillä mukana, sanoi vihkiäisten juhlapuheessaan Pentti sassali.

Kuva: Kimmo Vaarala

Talon kokonaiskustannus on 1000 000 euroa, EU-rahoitusta saatiin 65 prosenttia, omarahoitusosuus oli 8000 euroa ja talkootyön arvoksi tuli 45 000 euroa. Sassalin kylätaloon kunta antaa 1500 euron vuotuisen avustuksen.

NAISSA MAASEUDUN VOIMA

Vuosi 2013 on vierähtänyt käyntiin jo hyvää vauhtia. Aikakauslehdet pursuavat mitä erilaisimpia laihdutus ja liikuntavinkkejä. Luvataan muskeleita joka naiselle. Monille iän tuomille vaivoille emme voi mitään, mutta lihaskatoon voimme vaikuttaa omalla toiminnalla, erityisesti ruokavaliolla ja säännöllisellä liikunnalla. Syömällä monipuolisesti ja riittävästi – jaksaa paremmin liikkua.

Liikunnan tehtävä onkin kunnon kohottaminen, mielen virkistäminen sekä painon pitäminen kurissa. Itse löysin liikunnan riemun vesikävelystä. Tunnin kävely vedessä vastaa noin kymmenen kilometrin maantiejuoksua. Vesikävely sopii kaikenikäisille, koska se ei rasita niveliä, se on myös hyvä kuntoutumiskeino monille tuki- ja liikuntavaivoista kärsiville. Vedessä liikkuminen on myös tehokasta erityisesti painonhallinnan kannalta, sillä ihminen kuluttaa vedessä energiaa huomattavasti enemmän kuin kuivalla maalla. Vesiliikunta lisää lihasmassaa ja kiinteyttää siten lihaksia. Vesikävelystä on tullut suosittu liikuntamuoto ja sitä on mukava harrastaa vaikkapa kaverin kanssa, koska keskustelu sujuu siinä hyvin vauhdista riippumatta. Myös hiihtäminen ja sauvakävely sopivat hyvin lihaskunnon ylläpitäjiksi.

Maa- ja kotitalousnaiset - Aitojen asioiden puolesta

Alkanut vuosi on Maa- ja kotitalousnaisten juhluvuosi. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus sekä monet piirikeskukset ja yhdistykset täyttävät 80 vuotta. Meillä tuo kunnioitettava ikä saavutetaan ensi vuonna. Juhlavuoden tunnuslause on Maa- ja kotitalousnaiset - Aitojen asioiden puolesta. Aitojen asioiden puolesta – kannustetaan yhdistyksiä esittelemään toimintaansa kiinnostavilla tekemisillä ja näin saamaan mukaan uusia jäseniä. Erityisesti luottamushenkilöillä on tässä vahva rooli. Viime vuoden tapaan tapahtumapaikka voisi olla esimerkiksi kirjasto tai jokin muu paikka, johon hyvällä tiedottamisella saadaan paikalle muuta väkeä. Aitoja asioita - tarjoilu ja työpajassa voi tarjota kävijöille esimerkiksi marjapirtelöä, tai maistattaa itse tehtyä ruisleipää tai jäsenet voivat esitellä omia kädentaitojaan.

Juhlavuoden kunniaksi Maa- ja kotitalousnaisten tunnus on uudistettu

Uudistuksen myötä nimi näkyy tunnuksessa nyt paremmin. Juhlavuoteen liittyy myös auringonkukatempaus joka järjestetään elo-syyskuussa. Tempauksen tarkoituksena on koristella tulevia syksyn tapahtumia auringonkukilla ja jakaa tietynä päivänä kukkia kaupungeissa. Nyt onkin kohta aika laittaa auringonkukan siemeniä itämään.

Tänä vuonna neuvonnassa edistetään lähiruuan käyttöä, pyritään lisäämään kasvisten monipuolista käyttöä niin alakoululaisten kuin nuorten miesten ruokavaliossa. Vilja kuuluu myös vuoden teemaan. Koristele ja kuorruta nimellä kulkeva ruokakoulu tarjoaa mm. ideoita ja ohjeita kevään juhlien ja leivonnaisten upeaan viimeistelyyn

Kevään aikana piirikeskuksemme vahvistuu kahdella henkilöllä, tällöin voimme palvella entistä tehokkaammin järjestömme ja maakunnan asiakkaita. 1.3.2013 saamme joukkoomme toiminnanjohtajan, jolta odotetaan yritysneuvonta osaamista sekä vahvaa elintarvike- ja luonnontuotealan osaamista. Maisemanhoidon neuvojan avulla pystymme vastaamaan yritysten ja asiakkaiden tarpeisiin.

Lapin maa- ja kotitalousnaisten edustajakokousta ja virkistyspäivää vietämme huhtikuussa Lapin urheiluopistolla, johon juhlapuhujaksi olemme saaneet keramiikkataiteilijan ja järjestömme kummijäsenen Anu Pentikin. Toivotan tervetulleeksi juhlaamme myös edustajia kyläseuroista, tehkäämme tästä vuodesta - Aitojen asioiden vuosi.

Maa- ja kotitalousnaiset on valtakunnallinen neuvontajärjestö.

Järjestö tarjoaa monimuotoista järjestötoimintaa sekä asiantuntijapalveluja ruokaan, kotilouteen, maaseudun maisemanhoitoon sekä maaseudun yritystoimintaan liittyen.

Toimimme yhteistyössä ProAgrian kanssa.

Hyvää kevättä toivottaen

Anneli Salmela
Lapin Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
vt. toiminnanjohtaja

VUODEN LAPPILAINEN KYLÄ 2013 – KILPAILU

Maakunnallinen kyläyhdistys Lappilaiset Kylät ry
etsii vuoden 2013 Lappilaista kylää

Vuoden Lappilaisen kylän valinnalla pyritään nostamaan kylätoiminnan imagoa ja veto-voimaisuutta, herättämään huomiota kylien monipuoliseen ja aktiiviseen toimintaan sekä antamaan arvoa paikalliskehittäjille, jotka tekevät työtä oman alueensa kehittämiseksi.

Vuoden Lappilaisen Kylän valinnassa arvostetaan ja painotetaan seuraavia asioita:

- kylän rekisteröityminen
- voimassa oleva kyläsuunnitelma
- kylän sisäinen toiminta
- elinkeinojen kehittäminen
- kylän viestintä
- kylä tapahtumat
- yhteistyö toisten kylien kanssa
- kylän yhteishenki

Kilpailu tapahtuu seuraavasti:

Tulosta hakulomake osoitteesta <http://lapinkylatoiminta.lappi.fi> tai pyydä se sähköpostilla osoitteesta lapin.kylaasiamies@elisanet.fi

Toimita täytetty lomake mahdollisine liitetiedostoineen **30.6.2013 mennessä** osoitteeseen: **Lappilaiset Kylät ry, Ounasjoen itäpuolentie 5162, 97340 MELTAUS.**

KULOHARJUN KYLÄSEURA AKTIIVISESTI MUKANA KYLÄN KEHITTÄMISESSÄ

Etelä-Posiolla sijaitsevalla Kuloharjun kylän kylätoiminnalla on pitkät perinteet, toimintaa on ollut aina v. 1947 alkaen. Kuloharjun kyläseura ry on rekisteröitynyt yhdistykseksi v. 1990.

Kuloharjun koulun lakkauttamispäätös tuli yllättäen, aikaisemmin, mitä kuntasuunnitelmas- sa oli päätetty. Etelä-Posion väki kokoontui pohtimaan tilannetta helmikuussa 2012. Alu- een vällä on vahva tahtotila säilyttää koulu, mutta Posion Kunnanvaltuusto päätti lakkaut- ta koulun siitä huolimatta. Kuloharjun kyläseuran väki keräsi voimansa ja päätti lähteä kunnan kanssa neuvottelemaan koulun ostamisesta. Kyläseura teki rohkean päätöksen koulun ostamisesta 30.7.2012.

Tavoitteena oli/on, että Kuloharjun entinen opinahjo jatkaa perinteitä koko Etelä-Posion yleishyödyllisessä käytössä.

Iso liikuntasali toimii Etelä-Posion asukkaiden yhteisenä kokoontumispaikkana. Tiloja käy- tetään ahkerasti liikunta ym. harrastustoimintaan sekä erilaisten tilaisuuksien pitopaikkana (mm. hirvipeijaisia, syntymäpäiviä, muistotilaisuuksia, kunnan ja seurakunnan tilaisuuksia: tilat palvelevat koko aluetta erilaisten kokousten pitopaikkana).

Kuloharjun kyläseuralla on ollut aktiivista toimintaa kymmenien vuosien ajan, mutta koulun kiinteistön oston myötä toiminta vilkastui entisestään. Talkoita tehtiin v. 2012 aikana useita satoja tunteja. Talkoisiin osallistui kylän aktiivi porukka kukin kuntonsa ja mahdollisuuksi- ensa mukaan. Suurin ponnistus oli 2-3 viikkoa kestänyt kaupan tilojen remontointi palotur- vallisuusmääräysten mukaisiksi.

Vihdoin tilat saatiin siihen kuntoon, että 8.9.2012 voitiin viet- tää kylätalon ja kylä- kaupan yhteiset viral- liset avajaiset. Sa- massa yhteydessä kannettiin tarpeeton tavara huutokaupat- tavaksi. Avajaiset olivat yleisömenes- tys. Lähiseudun asukkaat ja mökkiläi- set olivat erittäin tyy- tyväisiä, että kaupan palvelut tulivat lähel- le ja osa kiinteistöstä jäi yhteiseen käyttöön.

Lähikauppa Kulovalkea kehittää toimintaansa edelleen. Vuoden 2013 alussa kauppa sai apteekkipalvelut ja keväällä on tulossa myös veikkauksen toimipiste. Lisäksi kauppa on päässyt valtakunnalliseen kyläkauppojen kehittämishankkeeseen, jonka tarkoituksena on kehittää uusia palveluita kyläkaupan yhteyteen.

Kylätalo kantaa nimeä Kipinä, koska pienestä innostuksen kipinästä kaikki sai alkunsa. Lisäksi nimi juontaa juurensa myös historiasta; Kuloharjussa toimineesta Pohjolan Tulitikutehtaasta.

Kylätalo on toiminut vilkkaana tapahtumapaikkana. Kylällä useamman vuoden toiminut suosittu Torstaikeho jatkoi toimintaansa. Lisäksi pidettiin myyjäisiä, perinteiset äitienpäivä- ja jouluruokailut, kesäpäivät, kauneimmat joululaulut ym.

Kylätalon ylläpitokustannukset katetaan pääasiassa vuokratuloilla ja aktiivisella varainhankinnalla mm. talkoilemalla Livon kotakahvilassa, myymällä kukkia ja hoitamalla Matkanpään hautoja sekä pyydetessä muistotilaisuuksien järjestämistä.

Kuloharjun kyläseura ry haki paikalliselta Leader – ryhmältä, Myötäle ry:ltä, rahoitusta pieniin investointihankkeisiin. Hanke hyväksyttiin ns. koordinoituihin hankkeeseen, joka toteutettiin suunnitelman mukaisesti ja nyt odottelemme maksatusta.

Kiinteistö on lämmitetty pääsääntöisesti puulla. Koska kiinteistön lämmittäminen on erittäin sitovaa, niin kiinnostus eri lämmitysvaihtoehtoihin on herännyt, mietitään mm. maalämpöä. Todennäköisesti haemme investointiavustusta Myötäle ry:stä tai muilta rahoitustahoilta maalämpöhankkeeseen.

Yhteisen uurastuksen päätteeksi rentouduttiin Livohkassa saunan ja ruokailun merkeissä 20.10.2012. Uudenvuoden tapahtuma pidettiin kylätalon pihalla nuotion ja rakovalkean loisteessa.

Kylätalolla toimii Kansalaisopiston opintopiirejä, Posion 4H- piirin lasten harrastuskerhot ja Posion seurakunnan ikäihmisten virkistyspäivät pidettiin lokakuussa.

Mielestämme Kylätalo Kipinä on oiva esimerkki alueen vahvasta tahtotilasta saada palvelut säilymään myös sivukylillä. Toimintamme on antanut ajattelemisen aihetta muillekin sivukylille koko Koillismaahan alueella. Kaiken tämän toiminnan mahdollistaa sitoutunut ja aktiivinen kylätoiminnan väki. Myötäle ry:n Yhteisöhauto-ohjelman Uusien mahdollisuuksien maaseutuilla keräsi iloksemme osanottajia kaikista Etelä-Posion kylästä. Tilaisuudessa tuli vahvasti viesti, että Etelä-Posion alueen ihmiset/yhteisöt haluavat tulla mukaan alueen kehittämiseen. Kylätalo Kipinä todettiin keskeiseksi kokoontumispaikaksi sijaintinsa vuoksi.

Huomasimme, että kukaan ei tuo palveluita hopealautasella sivukylille ja palvelut karkaavat aina vain kauemmaksi, ellemmme itse tee jotakin.

KULOHARJUN KYLÄSEURA RY

Oili Oiva
puheenjohtaja

Sirpa Hämeenniemi
sihteeri

LAPIN 25. KYLÄTOIMINTAPÄIVÄT PIDETÄÄN LEVILLÄ

HOTELLI HULLU POROSSA

12–13.10.2013

ALUELAUTAKUNNAT TARTTUNEET AKTIIVISESTI YHTEISIIN ASIOIHIN JA KYLIEN ELINVOIMAISUUDEN EDISTÄMISEEN

Paikallinen kehittäminen, kylätoiminnan ja kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen on päivän teema. Kylien ja kaupunginosien roolia korostetaan sekä valtionhallinnon että kuntien kehittämisessä. Suomi on kaupunkikeskusten ja kylien maa, lukuun ottamatta pääkaupunkiseutua. Kylät ja niiden kehittäminen hyvän arjen kivijalkana korostuukin läpi aluehallinnon sekä kuntien päätösten linjan. Myös hallituksen ohjelma alleviivaa omaehtoisen paikallisen kehittämisen tärkeyttä.

Kylien elinvoimaa sekä asukkaiden suoria osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia edistetään konkreettisesti myös Rovaniemen aluelautakuntakokeilulla. Rovaniemen kaupunginvaltuusto päätti 16.4.2012, että aluelautakuntatoiminta käynnistetään kokeiluna vuosina 2013 – 2016 Ylä-Ounasjoen, Ala-Ounasjoen, Ala-Kemijoen, Ranuantien ja So-dankyläntien suuntien suuralueilla. Ylä-Kemijoen suuralueellahan paljon kiitosta saanutta aluelautakuntatoimintaa on toteutettu vuodesta 1995 lähtien.

Kylien edustajat aluelautakuntiin valittiin avoimissa kyläkokouksissa marras-joulukuussa 2012. Kylät tarttuivat toimeen aktiivisesti. Kokoukset saatiin pidettyä ja ehdokkaat valittua ennen määräaikaa. Kaupunginvaltuusto vahvisti edustajat ja päätti aluelautakuntien toiminnan käynnistämisestä kokouksessaan 14.1.2013.

Kylien edustajat ovat käyneet aluelautakuntatyöhön aktiivisesti ja tarmolla. Aluelautakuntien tehtävänä on vastata toiminta-alueensa määriteltyjen lähipalvelujen järjestämisestä, alueen yleisestä ja elinkeinojen kehittämistehtävästä sekä asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen kehittämisestä aluelautakunta-alueella. Tätä juttua kirjoitettaessa aluelautakuntien kokoukset palvelujen järjestämisehdotuksesta on pidetty, lukuun ottamatta 26.3. kokoustavaa Ala-Kemijoen aluelautakuntaa. Palvelujen järjestämisvastuun toteuttamiseksi on valittu vaiheittainen eteneminen aluelautakuntakokeilun 2013–2016 aikana. Lähipalvelujen järjestämisvastuu etenee siten, että aluelautakunnilla on vuonna 2016 Ylä-Kemijoen aluelautakunnan tehtävien mukainen vastuu kaupunginvaltuuston vahvistamien lähipalvelujen järjestämisestä.

Meneillään olevalla vuodelle aluelautakunnille on osoitettu talousarvioon sisältyvä kehittämisraha. Kehittämisrahaa kohdennetaan mm. kyläsuunnitelmien laadintaan, kylien palveluja ja työllisyyttä kehittävään toimintaan, asukkaiden vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä ja arjen turvallisuutta edistäviin toimiin sekä kylätilojen kunnostukseen. Aluelautakunta-alueita ja kyliä kehitetään myös yhteistyössä työllisyyden kuntakokeilun 2013–2015, MONET -hankkeen kanssa. Työllisyys-hankkeella saadaan kylille toimintaa, työtä ja tekemistä pitkään työttömänä olleille henkilöille.

Tammikuussa 2013 käynnistettiin myös Rovaniemen kaupungin maaseudun kehittämisohjelman laadinta. Ohjelmalla täsmennetään maaseudun kehittämisen painopisteet sisältäen mm. palvelut, elinkeinojen kehittämisen, maankäytön sekä asiointi- ja tietoliikenneyhteyksien kehittämisen. Toukokuussa käynnistetään aluelautakuntien kehittämissuunnitelmien laadinta. Kehittämissuunnitelmat perustuvat maaseudun kehittämisohjelmaan. Aluelautakuntien suuraluekohtaiset kehittämissuunnitelmat konkretisoivat maaseutuohjelman sisäl-lön suuralueen ja kylien kehittämistoimiksi. Kehittämisen toimet laitetaan tärkeysjärjestykseen ja aikataulutetaan. Aluelautakuntien kehittämissuunnitelmat valmistuvat lokakuuhun 2013 mennessä.

Aluelautakuntamallissa tullaan kokeilemaan ja ottamaan käyttöön myös uusia tapoja osallistua ja vaikuttaa; yksi uusi tapa on kansalaisraatien järjestäminen. Aluelautakuntien ensimmäinen kansalaisraati järjestetään marraskuussa 2013. Aluelautakunta-alueiden asukkaita aktivoidaan yhteiseen keskusteluun ja yhteisiin asioihin vaikuttamiseen myös otakantaa.fi sähköisen demokratian kansalaiskeskusteluilla (<http://www.otakantaa.fi>).

Uusien aluelautakuntien asioiden valmistelusta ja esittelystä vastaa asiakaspalvelupäällikkö Sirpa Salminen, puhelin: 016-322 6801, 0400-872745, etunimi.sukunimi@rovaniemi.fi. Myös aluesihteerit ovat aloittamassa työtään. Ensimmäiset kylätiedotteet ilmestyvät huhtikuun puolella. Niissä tiedotetaan aluelautakuntien työskentelystä ja kehittämistoiminnasta sekä oman alueen palveluista ja tapahtumista.

Aluelautakuntakokeilua tuetaan vuoden 2013 ajan Toimivat lähipalvelut lähidemokratian avulla (TOPAKKA) - kehittämishankkeella. Hankkeen päärahoittaja on Peräpohjolan Kehitys ry.

Kylät ja aluelautakunnat ovat tarttuneet tehtäväänsä. Siispä osallistutaan ja vaikutetaan yhdessä! Aluelautakuntakokeilun ensivaiheet lupaavat kylille lisää elinvoimaa ja osallisuutta.

Maarit Alikoski
Projektipäällikkö
ROVANIEMEN KAUPUNKI
Toimivat lähipalvelut lähidemokratian avulla -hanke
maarit.alikoski@rovaniemi.fi
050 374 8495

Haussa vuoden 2013 maaseututoimija ja kylätoiminnan tiennäyttäjät!

Vuoden Maaseututoimijaksi voi esittää henkilöä, joka on saavuttanut erinomaisia tuloksia erityisesti Leader-toiminnassa, kylätoiminnassa tai muussa paikallisessa kehittämistyössä. Valinta ei ole sidottu nimettävän henkilön taustaorganisaatioon, ainoastaan valintaehtojen täyttymiseen. Tässä valinnassa ei painoteta senioriteettia tai pitkää toiminta-aikaa, vaan valittavan henkilön hyviä tuloksia, innostavuutta ja innovatiivisuutta.

Kylätoiminnan tiennäyttäjäksi voi esittää kylätoiminnassa erityisen ansiotuneita henkilöitä, jotka ovat olleet pitkä-aikaisella panoksellaan kehittämässä valtakunnallista tai paikallista kylätoimintaa.

Vapaamuotoiset esitykset perusteluineen ja ansioluetteloineen kylätoiminnan tiennäyttäjiksi tai maaseututoimijaksi ilmoitetaan Lappilaiset Kylät ry:lle 25.4.2013 mennessä sähköpostilla lapin.kylaasiamies@elisanet.fi.

Suomen Kylätoiminta ry:n hallitus nimeää Kylätoiminnan tiennäyttäjät ja Vuoden Maaseututoimijan kokouksessaan 29.5.2013. Voittajat julkistetaan paikalliskehittäjien valtakunnallisessa LOKAALI -juhlaseminaarissa 14–15.9.2013 Tammelassa Hämeessä.

PALOPERÄ - VIIDEN JÄRVEN KYLÄ

Paloperän kylä on Sallan eteläisin ja on syntynyt muinaisten pyytömiesten asuinsijoille. Kylän järvien rannoilta on löydetty merkkejä asutuksesta jo kivikaudelta. Myös saamelaisien tiedetään käyttäneen kylän maita ja apajapaikkoja jo kauan ennen ensimmäisten uudistilojen syntyä Palojärven rannalle ja Kivelän perälle 1700-luvulla. Tästä on vähitellen muotoutunut kylä viiden järven rannoille.

Aina 1960 luvulle asti kylä eli vilkasta aikaa. Kylällä oli 30 maatilaa, koulu jossa oli 50 oppilasta ja kaksi kauppaa. Kylän myönteinen kehitys katkesi Paloperälläkin 1960-luvun peltopaketteihin, maatalouden alasajoon ja väestöpakoon.

Uusi vuosituhat on tuonut uuden jälleenrakennusaallon. Vasarat paukkuvat taas kylän järvien rannoilla, tällä kertaa loma-asuntojen rakentajien kourissa. Loma-asuntoja on tätä nykyä jo vanhoja taloja enemmän. Vanhoista taloista 12 on tällä hetkellä ympärivuotisesti asuttuna, 13:sta taloa käytetään lomaviettotarkoituksiin.

Loma-asuntoja on jo nelisenkymmentä ja ensimmäistä rantakaavaakin ollaan laatimassa.

Kylätalohanke käynnisti uuden kehittämisen.

Paloperän Osakaskunta sai hoitaakseen kyläyhdistyksen tehtävät vuonna 2008. Samalla kylän kehittämiseen yhdessä kyläläisten kanssa, lähtivät mukaan myös entiset, muualla asuvat, kyläläiset. Kehitettiin ajatus PRO- Paloperä. Myös loma-asukkaita kannustetaan tulemaan mukaan kylän toimintaan.

Vuonna 2009 valmistui Paloperän kyläsuunnitelma, johon kirjattiin tärkeimmät kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet. Samana vuonna kylän vanha kansakoulu hankittiin kylätaloksi Leader -rahoituksen turvin. Sittemmin kylätalon kuntoa ja varustusta on parannettu kahdessakin eri Leader -hankkeessa.

Tärkeäksi luontomatkailualueeksi kehittyminen otettiin kylän kehitysvisioksi. Luontomatkailun edellytyksiä on neljän vuoden aikana parannettu kolmessa eri hankkeessa. Kylän järvien rannoille on rakennettu kolme laavua, veneenlaskupaikkoja ja lintutorni. Samoin on suunniteltu polkureittejä Itä-Lapin kotikylähankkeessa.

Kylän historiatietoa ja kulttuuriperintöä on tallennettu omassa Leader -hankkeessa varsin laajaksi kokoelmaksi historia- aineistoja ja teematekstejä.

Kaikki kylän hankkeet saatiin päätökseen marraskuussa 2012. Talkootunteja kertyi runsaat 3000. Talkoohenkeä kuvanee se että parhaimmillaan talkoili samanaikaisesti jopa 40 henkilöä. Mukana toiminnassa on kyläläisten lisäksi paikallinen metsästysseura Etelä-Sallan Erä ja varsinkin kesäisin muualla asuvat ja kylällä lomailevat Paloperäläiset.

Kylällä elää vahvana kyläsuunnitelman visio tehdä Paloperästä merkittävä luontomatkailun kohde ja sen avulla säilyttää kylä elävänä.

Arto Kivelä, Paloperän Osakaskunta ry/ kyläyhdistyksen puheenjohtaja

PUOLUEETONTA JÄTEVESINEUVONTAA TARJOLLA MYÖS VUONNA 2013

Kemijoen vesiensuojeluyhdistyksen hallinnoima ”Lapin hajajätevesihanke 2012” jatkuu. Lapin Ely-keskus on myöntänyt Kemijoen vesiensuojeluyhdistys ry:lle avustuksen jätevesineuvonnan järjestämiseksi Lapin alueelle. Jätevesineuvonta perustuu ympäristönsuojelulain vaatimuksiin jätevesien puhdistamisvelvollisuudesta kiinteistöissä, jotka sijaitsevat viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Neuvonta toteutetaan puolueettomana yleisneuvontana ja tilaisuudet pyritään järjestämään sinne, missä asiasta kiinnostuneita on. Neuvonnan tavoitteena on, että tilaisuuteen osallistuneet kuulijat pystyvät arvioimaan, että täyttääkö oman kiinteistön jätevedenkäsittelyjärjestelmä asetuksessa annetut vaatimukset, vain pitääkö järjestelmää tehostaa tai uusaa. Lisäksi neuvonnassa annetaan tietoa ikävaivautuksista ja poikkeuksista, jotka voivat vapauttaa kokonaan tai määrääjäksi kiinteistön omistajan jätevesijärjestelmän hankkimisesta.

Vuonna 2012 jätevesineuvontatilaisuuksia pidettiin 19 kunnan alueella ja tilaisuuksiin osallistui yli 300 kuulijaa. Toivomme, että kylien edusmiehet osallistuisivat neuvontahankkeeseen kertomalla alueenne ihmisille mahdollisuudesta saada neuvontaa paikkakunnalenne. Jätevesineuvonta voidaan liittää myös osaksi muita kylätapahtumia. Neuvonta tiedotuksineen on ilmaista, mutta neuvontatilat sekä mahdollinen kestitys jää kylät organisaatioiden vastuulle.

Hankkeen onnistumiseksi, olisi toivottavaa, että hankkeeseen osallistuvat kyläorganisaatiot oman alueen tuntijoina voisivat auttaa ja tukea hanketta neuvontatilojen järjestämisessä sekä tilaisuudesta tiedottamisessa. Neuvonta on nimenomaan tarkoitettu ohjaamaan kiinteistön omistajia käynnistämään oman kiinteistön jäteveden käsittelyjärjestelmän hankkimisprosessi niin, että välttyttäisiin virheinvestoinneilta ja kiinteistöille saataisiin puhdistusvaatimukset täyttävä, edullinen ja kiinteistössä asuvien käyttöön sopiva jätevedenkäsittelyjärjestelmä.

Lisätietoja projektista antaa;
Jätevesineuvoja Kyösti Saarijärvi,
puh; 0400-283148
kyosti.saarijarvi@kemijoenvsy.fi

KEMIJOEN VESIENSUOJELUYHDISTYS r.y.

Kemijoen vesiensuojeluyhdistys ry on vuonna 1964 perustettu yhdistys, jonka tarkoituksena on vesiensuojelun edistäminen toiminta-alueellaan. Yhdistyksen yksi tärkeimmistä tehtävistä viime vuosina on ollut Kemijoen sekä Kemijärven yhteistarkkailun koordinointi. Lisäksi yhdistys on koonnut vesiensuojelusta kiinnostuneet tahot keskustelemaan ajankohtaisista vesiensuojeluun liittyvistä asioista. Kemijoen vesien suojelu yhdistys on Suomen Vesiensuojeluyhdistysten liiton jäsen.

KYLÄASIAMIEN TERVEISET

Kevät tekee tuloaan ja räystäältä alkaa vedet tippua, muodostaen upeita jääpuikkoja. Viimeisen vuoden aikana olemme järjestäneet Naapuriavulla hyvinvoivia kyliä – hankkeen avulla kylien turvallisuusiltoja.

Tilaisuudet ovat olleet ajatuksia herättäviä. Kylillä on alettu miettimään niin asukkaiden kuin kylänkin turvallisuutta ja hyvinvointia.

Yhdessä MPK:n, Poliisin ja pelastuslaitoksen, kuntien, sekä eri hankkeiden kanssa järjestetyissä tilaisuuksissa on perehdytty naapuriaputoimintaan, kylien turvallisuussuunnitteluun, varautumiseen ja sähköttä selviämiseen, sekä viranomaisten valmiuteen kylillä.

Nyt hanke alkaa olla loppuillaan ja loppuraporttia kirjoitellaan jo kovaa vauhtia. Työ ei kuitenkaan lopu, vaan kylien toivomuksesta jatkamme kylien turvallisuuteen liittyvää toimintaa yhdistyksen puitteissa.

Jos teillä herää kiinnostusta naapuriaputoimintaan tai kylän turvallisuussuunnitelman laatimiseen, ottakaa yhteyttä allekirjoittaneeseen.

Lappilaiset Kylät ry on mukana myös sisäisen turvallisuuden ohjelman, Lapin alueellisen toimeenpanosuunnitelman laatimisessa.

Aluehallintoviraston vetämänä yhteen sovitaan sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteitä maakunnallisten strategioiden ja ohjelmien, sekä viranomaisten, kuntien, järjestöjen, elinkeinojen sekä hankkeiden tavoitteiden kanssa.

”Turvallisempi huomien” sisältää 72 hyvinvointi- ja turvallisuustoimenpidettä Lapin kuntien ja paikallisen toiminnan tueksi.

Turvallisuusasioiden lisäksi tänä vuonna perehdytään tarkemmin kylätoimikuntien rekisteröimiseen tai uusien kyläyhdistysten perustamiseen.

Kylätoiminnan kehittyminen ja uskottavuus valtakunnallisena toimijana tarvitsee näkyvyyttä ja uskottavuutta. Siksi Suomen kylätoiminta ry:n tavoitteena onkin saada kaikki kylätoimikunnat rekisteröidyiksi yhdistyksiksi. Lappilaiset Kylät ry haluaa osaltaan olla mukana kehittämässä määrätietoista kylätoimintaa. Meiltä saa asiantuntija apua sekä tarvittavaa materiaalia paperisena versiona tai muistitikulle tallennettuna.

Kevät terveisin
kyläasiamies Pirjo Riskilä

Onko kylälläne kylätalo; vanha koulu, metsästysseuran maja tai jokin muu jossa kyläyhdistys toimii?

Lappilaiset Kylät ry päivittää maakunnallista rekisteriä kylätalojen osalta.

Käykää vastaamassa kyselyyn

Kyselylomakkeen löydät <http://lapinkylatoiminta.lappi.fi>

**MAAKUNNALLISEN KYLÄYHDISTYS
LAPPILAISET KYLÄT RY:N
YHTEYSTIEDOT:**

POSTIOSOITE:

Lappilaiset Kylät ry
Ounasjoen itäpuolentie 5162
97340 MELTAUS

LAPIN KYLÄASIAMIES

Pirjo Riskilä
p. 040-1495919
lapin.kylaasiamies@elisanet.fi

PUHEENJOHTAJA

Heikki Tuomi-Nikula
0400-393411
heikki.tuominikula@gmail.com

Lappilaiset Kylät ry:n löydät myös facebookista

LAPPILAISET KYLÄT RY:N HALLITUS 2013

KYLÄEDUSTAJAT:

jäsen

Posio:	Martti Kaukua
Keminmaa:	Olov-Erik Häkkinen
Tervola:	Juha-Pekka Lumpus
Sodankylä:	Riitta Juntunen
Ylitornio:	Hilkka Lantto
Kittilä:	Urho Alamaunu

varajäsen

Leila Luksua
Jorma Jylänki
Eila Forsell
Raija Hugg
Rauha Turunen
Paula Nevalainen

KUNTA EDUSTAJAT:

Salla:	Marita Leskinen
Inari:	Riitta Näkkäljärvi
Rovaniemi	Marita Ulusoy

Rauni Mikkola
Matti Kyllönen
Kaisa Laitinen

MUUT KEHITTÄMISORGANISAATIOT:

Pro-Agria Lappi	Simo Alaruikka vpj.
Toimintaryhmät:	Hanna-Leena Talvensaari Pohjoisimman Lapin Leader ry
4H Lapin piiri:	Anna-Kaisa Wuotila

Anneli Salmela
Anne Anttila
Outokaira tuottamhan ry
Jorma Vaara

LAPIN KYLÄKIRJE 1/2013

9.4.2013

Julkaisija: Lappilaiset Kylät ry

Sisältö ja ulkoasu: Pirjo Riskilä

Kannen kuva: Kantomaanpään kyläyhdistys ry

Paino: Pohjolan painotuote

LIITY JÄSENEKSI MAAKUNNALLISEEN KYLÄYHDISTYKSEEN

Maakunnallinen kyläyhdistys **Lappilaiset Kylät ry** toimii Lapin kylien asukkaiden, kylätoimikuntien, kylä- ja asukas yhdistysten ja Lapin maaseudun etua ajavien järjestöjen yhteistoiminta-aelimenä, kylä- ja asukastoiminnan kehittäjänä ja edunvalvojana Lapin maakunnan alueella. Lappilaiset Kylät ry on yksi maan 19:sta maakunnallisesta kylien yhteenliittymästä ja Suomen Kylätoiminta ry:n jäsen.

Yhdistyksen varsinaisiksi jäseniksi voivat liittyä yhdistyksen toiminta-alueen kunnat sekä yhdistyksen toiminta-alueella vakituisesti tai osa-aikaisesti asuvat yksityiset henkilöt sekä rekisteröidyt yhdistykset, säätiöt ja muut oikeustoimikelpoiset yhteisöt, joiden kotipaikka on Suomessa.

Tervetuloa mukaan maakunnalliseen kylien yhteenliittymän toimintaan !

JÄSENMAKSUT VUONNA 2013:

Henkilöjäsen 10 €

Rekisteröidyt yhdistykset, säätiöt ja muut oikeustoimikelpoiset yhteisöt 20 €

Kunnat : jäsenmaksu porrastettu asukasluvun mukaan.

Lappilaiset Kylät ry:n jäsenyyttä voi hakea täyttämällä alla olevan lomakkeen :

Lomake myös netissä : <http://lapinkylatoiminta.lappi.fi>

HAKEMUS LAPPILAISET KYLÄT RY:N JÄSENEKSI

Hakija :

(Yhteyshenkilö):

Osoite :

Puhelin :

Sähköposti :

Palauta lomake osoitteeseen Lappilaiset Kylät ry, Ounasjoen itäpuolentie 5162, 97340 MELTAUS